

Lektionsplanering

Årskurs: Årskurs 5

Ämne: Historia

Tema: Trettioåriga kriget

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Eleverna ska få kunskap om viktiga historiska händelser som format vår värld, som Trettioåriga kriget. De ska förstå krigets orsaker, händelseförlopp, och konsekvenser.

Betygskriterium (E)

Eleven kan redogöra för några viktiga händelser i historien och deras betydelse, samt delge om dessa i en diskussion.

[Lgr 22, Historia, Åk. 4-6]

Lärrarledda instruktioner

1. Inledning till händelseförloppet (10 min)

- Presentera ett kort översiktsdiagram över händelserna under Trettioåriga kriget.
- Diskutera med eleverna varför dessa händelser var betydelsefulla.
- Ställ frågor kring vad tidigare lektioner har tagit upp som kan kopplas till detta.

2. Tidslinjeaktivitet (15 min)

- Ge eleverna material för att skapa en tidslinje över de viktigaste slagen och händelserna.
- Låt dem arbeta i små grupper för att placera händelserna på tidslinjen.
- Diskutera skillnader i händelserna och deras påverkan på krigets fortsättning.

3. Genomgång av viktiga slag (15 min)

- Presentera de mest betydelsefulla slagen under kriget: exempelvis slaget vid Lützen och slaget vid Nördlingen.
- Diskutera vad som hände under dessa slag och deras resultat.

4. Översikt och sammanfattning (10 min)

- Avsluta lektionen med en sammanfattning av händelserna på tidslinjen.
- Diskutera kort hur dessa händelser alltså påverkar Europa idag.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Trettioåriga kriget:** Ett krig som pågick mellan 1618 och 1648 i Tyskland, som involverade många europeiska länder.
- **Slaget vid Lützen:** Ett avgörande slag 1632 där den svenska kungen, Gustav II Adolf, dog men manade till fortsatt strid.
- **Det Westfaliska freden:** Freden som avslutade kriget 1648 och bidrog till att forma Europas politiska karta.
- **Religiösa konflikter:** Kriget var delvis en konflikt mellan katoliker och protestanter.
- **Konsekvenser för civila:** Kriget orsakade omfattande lidande för befolkningen, med många som blev hemlösa eller dödade.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Trettioåriga kriget	Ett långvarigt krig i Europa som varade från 1618-1648.	“Trettio” från svenskan och “åriga” från latinets “annus”.
Tidslinje	En visuell representation av händelser i kronologisk ordning.	Från latin “linea temporalis”, där “tempus” betyder tid.
Slag	En strid i krig mellan två eller flera arméer.	Från tyska “Schlag”, som betyder att slå.
Fredsavtal	Ett avtal som avslutar ett krig och definierar konditioner för fred.	“Fred” från fornsvenska “friðr” och “avtal” från fornnordisk “fōtt”.
Religion	Ett system av tro och praktik som ofta involverar gudomlig tro.	Från latin “religio”, vilket kan betyda att återbinda eller återförenas.

Diskussionsfrågor

- A. Hur tror du att Trettioåriga kriget hade sett ut om Sverige hade valt att inte delta?
- B. Vilken roll tror du religion hade i motivet för kriget, och finns det

högre insatser än vad vi har diskuterat?

- C. Hur påverkar krig och konflikt i allmänhet civila liv? Kan du ge exempel från nutiden?

Aktivitet

Låt eleverna arbeta i grupper där de får skapa sina egna tidslinjer över Trettioåriga kriget med hjälp av bilder och korta texter. De kan använda färger för att markera olika slags händelser, som belägringar, fredsavtal eller viktiga personer. Varje grupp kommer sedan att presentera sin tidslinje för klassen.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vilka var initiativtagarna till kriget?	Diverse europeiska makter.
Hur länge varade Trettioåriga kriget?	30 år.
Vad kallas freden som avslutade kriget?	Westfaliska freden.
Vilket år började kriget?	1618.
Vilken viktig kung dog under kriget?	Gustav II Adolf.
Nämn ett viktigt slag i kriget.	Slaget vid Lützen.
Vad var en av krigets följder?	Ändring i maktbalans.
Hur påverkades civila av kriget?	Många led av svält och fördrivning.

Hemuppgift

Som hemuppgift kan eleverna skapa en egen kortfattad berättelse utifrån en av händelserna i Trettioåriga kriget. Berättelsen ska vara på minst 1-2 A4-sidor och innehålla minst 800 tecken. Dessa berättelser kan de sedan dela i klassen.

Citat

”Krigen är inte en väg till något annat än mer krig.” – Karl von Clausewitz, 1832. Denna kommentar från Clausewitz handlar om hur konflikter ofta föder nya konflikter och att krig sällan löser underliggande problem.

Tags: [Lektion](#)